

Climent – Carles Fages de Climent

Carles Fages de Climent, nascut i mort a Figueres (1902-1968) però amb casa pairal a Castelló d'Empúries, és conegut sobretot com a poeta. Al costat dels epigrames –més cèlebres com més sagnants-, destaquen els dos poemaris més bells dels que s'han dedicat a l'Empordà: *Les bruixes de Llers* i *La balada del sabater d'Ordis*, de rimes agosarades i rerefons classicitzant (Fages va doctorar-se amb una tesi sobre el paisatge en la poesia d'Homer). Durant la joventut, va freqüentar la penya de l'Ateneu Barcelonès, va prendre part en la fundació de la *Revista de Poesia* i va triomfar als Jocs Florals. Autor de tres obres de teatre, com a prosista (si deixem de banda la curiosa conferència titulada *Vila-sacra, capital del món*, pertanyent al gènere del si-no-fos), la seva obra indiscutible és *Climent* i les seves memòries, publicades de manera pòstuma.

Aparegut l'any 1933, *Climent* és una aproximació biogràfica a dos avantpassats de l'autor: Enric de Climent i Casadevall i el seu fill, Enric de Climent i Vidal, tots dos del segle dinou. Per escriure el llibre, Carles Fages de Climent es va servir sobretot de la correspondència, tant de la que aquests avantpassats van escriure com de la que van rebre: “Pols d'arxiu, i una mica d'emoció. Heus ací aquest llibre”. L'autor dóna compte de les seves vides amb una prosa rica i elaborada, que sovint cau en l'arcaisme però rarament en el dialectalisme i mai en la vulgaritat.

Els dos Enric de Climent van ser hereus, és a dir, gaudien d'una gran llibertat d'acció sempre que complissin dos preceptes indiscutibles: tenir descendència i no empetitir el patrimoni. Abans de desprendre's d'alguna propietat, era preferible endeutar-se: “Sagrada horror de vendre, que n'has salvat i n'has enfonsat, de cases!”. Tots dos es van mostrar apassionats i despòtics, pròdigs i seductors de cortaleres, en l'esfera política partidaris de la llibertat i l'ordre, fet que els va obligar a exiliar-se més d'una vegada al nord dels Pirineus. Com apunta l'autor a la nota inicial, van ser “uns bells caràcters del seu temps: viciosos, normals, homes de carn i os”. Ja es veu que el to és més aviat comprensiu.

Enric de Climent i Casadevall es va casar quan tot just abandonava la infantesa. Fages de Climent apunta: “Als catorze anys un adolescent té, amb prou feines, aquell borrisol de préssec verd al llavi, i en la primera tímidesa amaga ja la poderosa revelació de l'instint. Als tretze, una noia rossa i bonica, baldament sense dot, ja enclou aponcellades totes les gràcies que al seu millor moment, de cop i volta, es badaran.” La vida d'aquest hereu serà rica en escàndols, malversacions, disputes amb l'esposa i el fill. Es feia passar el mal humor “folgant per les tavernes i els bordells, com un hereu del teatre pairalista”.

El seu fill, Enric de Climent i Vidal, va dedicar-se a la política amb més intensitat. Partidari de la causa liberal i enfrontat, doncs, als carlistes, va simpatitzar amb Espartero, va ser inspector de la Milícia Nacional i tres vegades parlamentari a Madrid. En les estades a la capital de l'Estat es capté si fa no fa com el protagonista de *L'hereu Noradell*, de Carles Bosch de la Trinxeria: descobreix “la ineficàcia del sufragi, l'esterilitat de l'ideal”, gasta el que no té, sedueix damisel·les ocioses. Més endavant, quan va dur una d'aquestes belles castellaneres a Castelló d'Empúries, fins les estàtues de l'església en van quedar impressionades: “El fregadís de les sedes i el perfum cortesà arribaren fins a les oïdes castes dels dotze apòstols de pedra de la portada, escandalitzant llurs olfactes humils, avesats només a salabrorrs del peix de Palestina i a la sentor de la userda empordanesa”.

Tornem al segle vint: Carles Fages de Climent va ser vist com un catalanista pel règim franquista, i com un reaccionari per l'oposició, de manera que no va rebre gaire atenció dels uns ni dels altres: la seva absència a la majoria de les antologies de poesia

té a veure amb la seva contemporització amb el règim, no pas amb la manca de qualitat. Altrament, en els ressopons empordanesos celebrats durant les últimes dècades no han deixat de recitar-se mai els seus epigrames, tant els publicats com els espuris –potser més abundants.

Fages de Climent inicia el llibre amb una citació de Charles Richet que fa referència a la continuïtat essencial entre pares i fills. Dedicar un llibre als avantpassats es pot entendre com una forma d'agraïment, com un homenatge indirecte a una part de si mateix i també com un signe del conservadorisme que tant va perjudicar la recepció de la seva obra. Conservadora és l'evocació que fa del segle dinou, així com l'assumpció de les prioritats de l'hereu i, doncs, la submissió de la resta de la família, en particular de les dones. I, tanmateix, les virtuts lingüístiques i literàries –si és que les podem diferenciar- hi són. Tant de bo el pas dels anys situï el treball de Fages de Climent en el lloc que li pertoca, i la seva ideologia política passi a ser literàriament tan irrellevant com la de Dante o la de Choderlos de Laclos.

Climent es va publicar a Barcelona l'any 1933 (va ser finalista del premi Crexells) i a Olot el 1969. L'any 2009 la Diputació de Girona en va fer una tercera edició, que regularitza algunes arbitrarietats lingüístiques i incorpora un postfaci del productor cinematogràfic Pere Fages (1942-2012), fill de l'autor, que estableix de manera documentada que la fortuna de la família es deu al robatori i a l'espoli. Igual com el seu pare, sembla trobar un cert plaer fent públics els episodis menys edificants de la nissaga.

Com a lector, celebro més les acotacions i el comentaris de Carles Fages de Climent que no pas els paràgrafs que extreu de cartes escrites pels seus ancestres. *Climent* és l'evocació d'un temps que l'autor contempla amb una certa malenconia. Els Climent –escriu- no viuen molts anys, però els viuen intensament. “En lloc del suïcidi romàntic, projectat, valia més el suïcidi lent, barreja de cínici i epicuri”. Ell mateix, capaç d'incloure un capítol titulat *Elogi del caciquisme*, no es situa gaire lluny d'aquesta actitud. Com els escriptors antics, va defensar la família, la tradició i la classe social i -potser més important- va aprofitar la vida ociosa per deixar una obra sòlida, escrita sense pressa ni afanys comercials.